

Warszawa, dnia 31 października 2006 r.

Opinia do ustawy o ratyfikacji Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r.

W dniu 27 października 2006 r. Sejm wyraził zgodę na ratyfikowanie przez Prezydenta RP Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r.

W zakresie przeciwdziałania tzw. praniu brudnych pieniędzy Polska jest związana ratyfikowaną przez nasz kraj w dniu 10 listopada 2000 r. Konwencją Rady Europy z dnia 8 listopada 1990 r. o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa.

Konwencja Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa weszła w życie 1 września 2000 r., a w stosunku do Polski w dniu 1 kwietnia 2001 r. Celem Konwencji było wdrożenie międzynarodowej współpracy przy zwalczaniu międzynarodowej, zorganizowanej przestępczości. Państwa ratyfikujące ją zobowiązały się do:

- zapewnienia możliwości konfiskaty dochodów pochodzących z przestępstw,
- do penalizacji w prawie krajowym czynu polegającego na tzw. praniu brudnych pieniędzy oraz
- do międzynarodowej współpracy zmierzającej do ujawniania dochodów pochodzących z przestępstw i ich skonfiskowania.

Doświadczenia zgromadzone od czasu wejścia w życie Konwencji, spowodowały konieczność doprecyzowania rozwiązań i dostosowania ich do istniejących metod zwalczania przestępstwa prania brudnych pieniędzy. Komitet Zarządzający Rady Europy do spraw problematyki przestępczości powołał Komitet Ekspertów do spraw Rewizji Konwencji (PC-RM), którego efektem prac było przygotowanie projektu nowej Konwencji, zawierającej kompleksowe zasady obowiązujące podmioty realizujące zadania związane ze zwalczaniem prania brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Konwencja została wyłożona do podpisu na Szczycie Państw i Rządów w Warszawie w dniu 16 maja 2005 r.

Do najważniejszych jej postanowień należą:

- definicja Jednostki Analityki Finansowej,
- rozszerzenie działania Konwencji na finansowanie terroryzmu,
- przepisy dotyczące "zamrażania" przychodów z przestępstwa,
- uzyskiwanie informacji bankowych,
- wprowadzenie odpowiedzialności osób prawnych.

Możliwość stosowania postanowień Konwencji zapewniają przepisy prawa polskiego oraz niektóre bezpośrednio stosowane przepisy samej Konwencji. Na gruncie prawa polskiego materia ta jest regulowana przepisami następujących ustaw: Kodeks karny, Kodeks postępowania karnego, Kodeks karny wykonawczy, Kodeks karny skarbowy oraz przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu.

Zgodnie z art. 53 Konwencji każde Państwo może w chwili podpisywania lub składania dokumentu ratyfikacyjnego złożyć jedno lub więcej oświadczeń w sprawie stosowania niektórych przepisów Konwencji.

Strona polska przewiduje złożenie następujących oświadczeń:

- o niestosowaniu art. 3 ust. 4 Konwencji, który nakłada na sprawcę przestępstwa ciężar dowodu polegającego na obowiązku wskazania źródła przychodu lub własności rzeczy (inaczej art. 45 § 2 Kodeksu karnego, który zawiera domniemanie, że każda korzyść majątkowa uzyskana w czasie popełnienia przestępstwa lub po jego popełnieniu stanowi korzyść uzyskaną z przestępstwa),
- o niestosowaniu art. 9 ust. 6 Konwencji, który daje możliwość (odmiennie niż w prawie polskim) skazania za przestępstwo prania pieniędzy nawet w przypadku braku skazania za przestępstwo źródłowe),
- o sposobie doręczania dokumentów sporządzanych przez sądy,
- o podmiotach odpowiedzialnych za realizację zadań wskazanych w rozdziale IV Konwencji – są nimi Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Sprawiedliwości,
- o języku, który będzie używany w ramach współpracy międzynarodowej – dokumenty kierowane na podstawie rozdziału IV Konwencji mają być składane wraz z tłumaczeniem na język polski lub na jeden z oficjalnych języków Rady Europy.

Zważywszy, że Konwencja dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji oraz spraw uregulowanych w ustawie, związanie się nią przez Rzeczpospolitą Polską powinno nastąpić w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 Konstytucji RP.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Oprac. B. Mandyliś